

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 grudnia 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 467/17, z wniosku Z. S. z udziałem J. S. (1) o uzupełnienie aktu zgonu J. S. (2), Sąd Rejonowy w Zgierzu I Wydział Cywilny:

1. oddalił wniosek;
2. ustalił, że każdy z uczestników ponosi we własnym zakresie koszty związane z jego udziałem w sprawie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

W dniu 19 lipca 2016 roku sporządzono akt zgonu nr 1020031/00/AZ/ (...) dotyczący J. S. (2), w którym jako datę i miejsce znalezienia zwłok wskazano Z., 19 lipca 2017 roku, godz. 12.45. Akt ten wystawiono na podstawie karty zgonu, sporządzonej przez specjalistę z zakresu (...), w której jako datę i miejsce znalezienia zwłok wpisano: Z., ul. (...) lipca 2016 roku, godz. 12.45.

W dniu 4 listopada 2016 roku Z. S. wniósł do Sądu Rejonowego w P. wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po I. S., zmarłej w dniu 10 maja 2010 roku w P., po J. S. (2), zmarłym w dniu 19 lipca 2016 roku w Z., po H. S., zmarłym w dniu 11 sierpnia 2016 roku oraz po G. S., zmarłym w dniu 6 lipca 2014 roku w M..

Zgon J. S. (2) stwierdzono o godz. 13.05. w dniu 19 lipca 2016 roku. Na podstawie dostępnej dokumentacji lekarskiej nie można ustalić, kiedy nastąpił zgon J. S. (2). Wypisana przez B. W. dokumentacja była sporządzona w placówce dla osób bezdomnych w Z. przy ul. (...). Datę śmierci można ustalić na podstawie dokumentacji lekarskiej ze szpitala albo też na podstawie sekcji zwłok. Przy braku takiej dokumentacji lekarz przyjeżdża na miejsce i stwierdza zgon. Nie wpisuje wówczas daty śmierci tylko datę znalezienia zwłok.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że wniosek podlega oddaleniu jako nieudowodniony.

Powołując się na art. 38 i 95 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 28 listopada 2014 roku Prawo o aktach stanu cywilnego Sąd pierwszej instancji uznał, że sporządzony akt zgonu nr 1020031/00/AZ/ (...) zawiera wszelkie wymagane przez ustawę dane. W przypadku, gdy daty śmierci ustalić nie można, wystarczające jest bowiem wpisanie daty znalezienia zwłok.

Sąd meriti podkreślił, że skoro wnioskodawca wnosił o to, aby uzupełnić akt zgonu o datę i miejsce śmierci spadkodawcy powinien był okoliczność tę wykazać stosownie do treści art. 6 k.c. Tymczasem przeprowadzone postępowanie dowodowe nie doprowadziło do wykazania, w jakiej dacie nastąpił zgon spadkodawcy. Jedyne przesłuchany w tej sprawie świadek nie był w stanie stwierdzić kiedy zgon ten nastąpił, żadnej wskazówki w tej mierze nie zawierała także dokumentacja medyczna spadkodawcy (nader skąpa). Sąd Rejonowy argumentował, że świadek zeznał wprawdzie, iż stan zwłok nie wskazywał na to, aby upłynął dłuższy czas pomiędzy zgonem a jego stwierdzeniem, ale jednocześnie swe zeznanie uzupełnił stwierdzeniem, że nie pamięta dokładnie okoliczności. W takiej sytuacji przyjęcie, że spadkodawca zmarł w dniu 19 lipca 2016 roku, wówczas gdy zaleziono jego zwłoki, byłoby w istocie dowolne. W tej dacie niewątpliwie jedynie znaleziono zwłoki spadkodawcy i zasadnie te dane zawarte są w jego akcie zgonu.

Sąd Rejonowy podkreślił ponadto, że poza przepisem dotyczącym dokonania ogłoszeń (art. 673 k.p.c.) żaden inny przepis ustawy nie wymaga wskazywania w postanowieniu sądu daty zgonu spadkodawcy, w szczególności nie

uniemożliwia zapisania w postanowieniu spadkowym daty znalezienia zwłok spadkodawcy. Nie zawiera takiego wymogu ani art. 677

§ 1 k.p.c. dotyczący treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, ani stosowne przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 roku - Regulamin urzędowania sądów powszechnych.

W realiach sprawy spadkowej zainicjowanej przez wnioskodawcę, data zgonu J. S. (2) nie ma kluczowego znaczenia. Byłoby inaczej, gdyby np. pomiędzy datą, w jakiej faktycznie zmarł a datą znalezienia zwłok zmarł ktoś z grona spadkobierców ustawowych, bowiem wpływałoby to na krąg uprawnionych do dziedziczenia. W niniejszej sprawie jednak pozostali spadkodawcy zmarli kolejno w dniach: 10 maja 2010 roku (I. S.), 4 lipca 2014 roku (G. S.) i 11 sierpnia 2016 roku (H. S.). Daty ich zgonów przedzielone są wystarczająco długimi odstępami czasu, aby nie mieć wątpliwości co do kręgu spadkobierców. Trudno także przewidywać, aby w sprawie zaszła konieczność dokonywania ogłoszeń po J. S. (2), skoro zapewnienie spadkowe może zostać złożone przez samego wnioskodawcę.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia złożył wnioskodawca, zaskarżając orzeczenie w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów z naruszeniem zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego oraz dowolnym przyjęciu, że nie jest możliwym ustalenie kiedy nastąpił zgon J. S. (2) w sytuacji, gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że zwłoki ww. znaleziono o godz. 12:45 w dniu 19 lipca 2016 roku, a ich stan nie wskazywał na to, aby upłynął dłuższy czas pomiędzy zgonem, a jego stwierdzeniem;

2. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 38 ustawy z dnia 28 listopada 2014 roku Prawo o aktach stanu cywilnego poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że powód nie udowodnił i nie wykazał prawdopodobnej daty zgonu J. S. (2) w sytuacji, gdy zwłoki ww. znaleziono w dniu 19 lipca 2016 roku, a z zeznań świadka B. W. wynika, że od zgonu do momentu ujawnienia zwłok nie upłynął znaczny czas.

W konsekwencji zgłoszonych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uzupełnienie aktu zgonu J. S. (2) nr 102003 I/ (...) poprzez oznaczenie daty oraz miejsca zgonu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zgierzu.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 15 maja 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprostował wniosek zawarty w apelacji wskazując, że żąda zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie oznaczenia daty i godziny zgonu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i trafnie określił wynikające z nich konsekwencje prawne. Nie sposób podzielić zatem żadnego z zarzutów apelacji.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ma swobodę w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie przyjmuje się, że zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. może być uznany za usprawiedliwiony tylko wtedy, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, zasadami wiedzy lub z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność ta występuje, w szczególności w sytuacji, gdy

z treści dowodu wynika co innego niż przyjął sąd, gdy pewnego dowodu nie uwzględniono przy ocenie, gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone mimo, że nie zostały one w ogóle lub dostatecznie potwierdzone lub gdy sąd przyjął pewne fakty za nieudowodnione, mimo, że nie było ku temu podstawy. Zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może też polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. II CKN 572/99, publ. LEX nr 53136 i w wyroku z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00, publ. LEX nr 56906).

Tymczasem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że dokładne ustalenie, kiedy nastąpił zgon J. S. (2) nie jest możliwe. Nie wynika to z dokumentacji medycznej. W rozpoznawanej sprawie lekarz nie dysponował dokumentacją medyczną ze szpitala, ponieważ zgon nastąpił w placówce dla bezdomnych. Pewna jest jedynie data i godzina znalezienia zwłok oraz stwierdzenia zgonu. B. W., która stwierdziła zgon J. S. (2), zeznała, że jedynie sekcja zwłok mogłaby pozwolić na bliższe ustalenia, co do daty śmierci.

Okoliczność, że stan zwłok nie wskazywał, aby od chwili śmierci do chwili odnalezienia zwłok upłynął długi czas, nie uprawnia do określania daty i godziny zgonu przez Sąd. Ustalenia te są bowiem zbyt ogólne. Nie można uznać zatem, że wnioskodawca udowodnił, kiedy nastąpił zgon J. S. (2), skoro ustaleń takich nie potrafił poczynić nawet lekarz stwierdzający zgon. Wnioskodawca nie złożył żadnych wniosków dowodowych, które pozwalałyby na poczynienie oczekiwanych ustaleń, w szczególności nie wnosił o przesłuchanie w charakterze świadków osób, które jako ostatnie widziały J. S. (2) żywego, lub też były świadkami jego zgonu.

Słusznie wskazał przy tym Sąd Rejonowy, że akt zgonu J. S. (2) zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 roku Prawo o aktach stanu cywilnego (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz.2064), zwłaszcza że w punkcie

4 powołanego przepisu wskazano, że akt zgonu zawiera datę, godzinę oraz miejsce zgonu albo jeżeli nie są znane - datę, godzinę oraz miejsce znalezienia zwłok. Przepis ten wymiennie zatem traktuje datę wpisaną do aktu zgonu - jest nią albo data faktycznego zgonu albo data znalezienia zwłok. Bezzasadny jest więc zarzut naruszenia art. 38 powołanej ustawy.

W rozpoznawanej sprawie ustalenie dokładnej daty zgonu nie ma żadnego znaczenia, tym bardziej, że pozostali spadkodawcy zmarli w odstępach czasu pozwalających na ustalenie bez wątpliwości kręgu spadkobierców.

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stosując wyrażoną w nim zasadę, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.